

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrť leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vit.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 3. do 12. ure. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 2 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se oddajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Oglaš in postancie

se računajo po petit-vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglasje je plačati loco Gorice.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakega 1 gld. 80 kr. — Oglaš v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petit-vrstico.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Deželna umobolnica.

(Konec.)

Predmet našemu članku je vprašanje, ali naj se zida brez odloga deželna norišnica, kje in na kak način. Glavni sistemi norišnic so sistem po vzgledu vojašnic, kjer so bolniki združeni v večjem poslopiju v zaprtih prostorih; sistem, kjer se norišnica sestavlja iz več, odločenih poslopij, in najnovejši ter od večšakov obče priznani Opendoor-sistem, to je bivanje bolnikov na prostem pri delu in v družbi, po stanu in sposobnosti. Ako je glavni namen norišnice, zboljšati zdravstvene razmere v deželi, moramo se pač izreči za oni sistem, kateri danes večaki priznavajo kot edino pravi. Ta sistem pa zahteva zavod, ki ima obširno lastno gospodarstvo, poljedelstvo in obrtništvo! Umobolniki naj se po svojem stanu družijo v skupine poljedelcev, obrtnikov in inteligentov ter se prosto gibljejo pod vodstvom in nadzorstvom večšakov. Ta sistem zahteva več manjših gospodarskih poslopij s pripadki in posebno mnogo sveta za poljedelstvo in za prosto gibanje bolnikov na soncu in zraku.

Deželni odbor je kupil s posredovanjem dr. Rojca 41 mernih njiv zemlje ter zato izdal kakih 160.000 K. Da je zemljo na tem kraju drago plačal, to je umljivo po razmerah. Ugovarja se temu prostoru bližina šempeterske ceste, katera se ga dotika ob daljavi 300 metrov, da je razpostavljen prahu in cestnemu šumu, da je s ceste pristopno vse površje, odločeno za umobolnico, ter bi se vsled draginje sveta na onem mestu ne bi dalo dokupiti še morebitnega potrebnega prostora; da je prostor gol, brez drevja in gospodarskih poslopij, ki bi se dala takoj uporabiti za umobolnico, da se mesto Gorica na onem kraju razširja in se umobolnica v kratkem obkoli z mestnimi prebivalci, torej isto odtegne s prostega polja, da se po zgradbi vipavske in bohinjske železnice umobolnica od dveh krajev skoraj dotika z železniškimi progami

in da bi vsled tega imela ves dim in šum velikega železniškega prometa, in da je konečno prostor preblizu mesta, premalo oddaljen od mestnega šuma sploh. To mnenje zastopa z vso svojo energijo in ljubeznijo do stvari dr. Pontoni. Stranka, katero predstavlja dr. Rojce, ki hoče imeti deželno bolnišnico pred norišnico, je za ta prostor, ker je za bolnišnico po obsegu in legi popolnoma prirežen. Odločujoča stranka, na čelu ji mestni fizik, dr. A. Luzzatto, in predsednik zdravniške zbornice, dr. Fratrik, pa je za prostor, bodoč da odgovarja v vsakem obziru, torej tudi za Opendoor-sistem.

To mnenje podpira tudi profesor Hugues kot agronom, trdeč, da v naših krajih ni treba obširnega gospodarstva za umobolnice, ampak da se umobolniki lahko pečajo z vrtnarstvom, vinarstvom in sadjarstvom in da torej 41 mernih njiv čez in čez zadošča za potrebe tudi 400 bolnikov.

Ne spuščamo se podrobneje v spor z gori imenovanimi gospodi, zavzemamo pa svoje stališče le v toliko, kolikor nas vodi zdrav vsakdanji premislek in pogled na potrebe in koristi naše dežele. Po priznanih načelih večšakov bodi norišnica po Opendoor-sistemu vsaj 3-4 kilometre od mestnega šuma. Ako večaki to zahtevajo, tedaj je deželni zbor slabo izbral prostor in ne pomaga vse olepševanje in razkladanje zagovornikov takega prostora. Ima pač prav dr. Pontoni, ki se je postavil na načelno stališče. Ako je deželni odbor hotel sprejeti Opendoor-sistem, potem mora norišnica proč iz mesta. Saj imamo v naši vipavski dolini nedaleč od Gorice od narave obdarjenih prostorov dovolj, ki nudijo bolniku ravan in gojzd, log in vinograd, solnce, zrak in vodo za delo in okrevanje.

Najvažnejši pomislek za nas je pa ta, da število naših umobolnikov ni tako visoko, da bi si lahko privoščili luksurijskih poskušanj, marveč ne smemo izgubiti izpred oči, da je naša dežela revna in da moramo gledati na

stroške ne le zgradbe, ampak tudi poznejšega vzdrževanja. In pa moramo reči, da je vzdrževanje norišnice s 350-400 umobolniki in prislugo izven mesta, recimo kar naravnost, polovico ceneje, nego pa v obsežju mesta. — Že danes trdimo, da se stroški za vzdrževanje bolnikov več kot podvoje, ako se izveč načrt na kupljenem prostoru, trdimo to, da se nam ne bode očitalo pozneje, da nismo jasno in zdravo mislili ter da nismo varovali koristi dežele.

Ne spuščamo se v podrobnejše račune, ker vsak priprost človek vo, kaj stane zdravljenje bolnika na kmetih, kaj v mestu. Očitamo zato z vso odločnostjo deželnemu odboru nekaj, kar si mora vendar sedaj sam prav rezko očitati, da je kupil drag prostor, in ko ga je imel, potem še le skliceval večšake, da odgovore: ali je ta prostor za našo rabo ali ne. Imamo sedaj prostor, ki stane 160.000 K, ali ne odgovarja zahtevam Opendoor-sistema. Deželni odbor mora sedaj postopoma iskati večšakov, kateri novodobno načelo v norišnicah zmašé ali stegnjejo, tako da mora biti konečno prikladen za norišnico po Opendoor-sistemu tudi prostor v sredi stolnega našega mesta!

Ove razsodbi o žlindri.

Zadnjič smo priobčili poročilo o aferi žlindre dr. Šustersiča v državnem zboru, katera zanima sedaj živo ves slovenski svet, radi česar rohne klerikalci, na čelu jim „Slovenec“, kakor besni v svet.

„Slov. Narod“ je priobčil v znani pravdi dr. Šustersiča proti županu Svetlinu v Podborštu v kamniškem okraju razsodbo okr. sodnije v Kamniku in dež. sodnije v Ljubljani. Gledé na to, kar smo že pisali o žlindri dr. Šustersiča, podajemo tu v glavnem besedilo obeh razsodb. Glasi se tako-le:

„Kar tiče obdolženje zasebnega obtožitelja dr. Ivan Šustersiča, da ima isti umazane roke z Tomažev žlindro in da je delal zase, se je pa pri današnji obravnavi dokazalo, da je Gospodarska zveza, katere na-

čelnik je bil dr. Ivan Šustersič, v konkurenco c. kr. kmetijske družbe prodajala žlindro, katero je v časopisu „Slovenec“ naznanila kot 18% tno, med tem ko se je po predloženem pismu tvrdke Konjedic & Zajec razvidelo in pojasnilo, da ista ne more garantirati za določeni % ampak samo, da je ista od 16-18%. Trdilo se je v časopis „Slovenec“ od strani Gospodarske zveze, da je bila vsa žlindra kemično čista, in koliko % da ima, med tem pa je bil prvi ravatelj Gospodarske zveze pričel, Ráinand Sajovic, kateri je bil tudi pod prisego zaslišan, potrdil, da se ni 10 vagonov navedene žlindre po predpisu preiskalo, koliko procentna da je. Ker se je dalje pri obravnavi dokazalo, da ni cela resnica, da se je Gospodarski zvezi posrečilo pod ugodnimi pogoji kupiti umetnega gnojila Tomažev žlindre, katere se je prodajala 20 kr. ceneje in nižje nego Tomaževa žlindra od strani kmetijske družbe, temveč je to škodo nase vzel in trpel dr. Ivan Šustersič kot načelnik navedene Gospodarske zveze, kateri je imel škodo nad 2000 K, kar se je zgodilo samo radi konkurenca proti kmetijski družbi s Tomažev žlindro, se mora to postopanje od strani načelnika Gospodarske zveze pač smatrati kot nepravilna konkurenca, ter je bil izrek obtožence, da ima umazane roke obtožitelj kot načelnik Gospodarske zveze, s čegar vednostjo se je to zgodilo, tem bolj opravičen, ker je obtoženi kot izobražen kmetovalec in župan v tej zadevi bral polemiko v časopisih „Slovenec“, „Domoljub“, in „Slov. Narod“. Ker tedaj radi osebe zasebnega obtožitelja Josipa Šiska se ni dokazano smatralo, da je obtoženi, kateri je druge okoliščine odkritosrečno priznal, tudi osebo obtožitelja Šiska imenoval radi obtožitelja dr. Ivan Šustersiča pa, kar se tiče njegove osebe kot načelnika Gospodarske zveze, pa dokaz resnice dognan, je oprostitev obtoženca od vseh točk zatožbe opravičena.

Izrek o troških se opira na § 390. k. p. reda.

Kamnik, dne 20. februarja 1901.

Kar se končno tretje točke obtožbe tiče: da ima dr. Šustersič umazane roke s Tomažev žlindro, ker sta s Šisko v tem oziru delala zase, se sodni dvor prvič ni mogel o tem prepričati, da bi bil obtoženec, kateri je takoj vse druge inkriminovane iz-

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Nero proklinja Rim in njegov zrak, vse, na čemur svet stoji — rad bi ga zravnal z zemljo ali ugonobil z ognjem ter samo želi, da čim prej pride na morje. On pravi, da ga smrad, ki mu ga veter donša iz ozkih ulic, spravi celo v grob. Danes so zažigali žrtve v vseh večjih templih, da se mu vrne glas, in gorje Rimu, zlasti senatu, ako se mu kmalu ne vrne!

»Drugače ne bi imel povoda, iti v Ahajo.«

»Ali ima mar naš božanstveni cesar samo jeden tale?« reče Petronij smehljaje se. »On bi lahko nastopil v olimpskih igrah kot pesnik s svojim požarom Troje, ali kot voznik, ali kot skladatelj, kot atlet, ali celo kot plesalec in pobral bi v vsakem slučaju vse vence, odločene za zmagovalce. Ali več, čemu je postal ta gorila hrčipav? Radi tega, ker se je hotel včeraj kosati z našim Parisom, pa nam je predstavljal v plesu Ledine dogodbé, pri čemur se je spotil in prehladil. Bil je ves moker kakor jegulja, ko je vzameš iz vode. Menjal je krinke drugo za drugo, vrtel se kakor vreteno, mahal z rokami kakor pijan mornar, da je bilo grdo zreti na ta veliki trebuh in njegove tanke noge. Paris ga je poučeval dva tedna, toda misli si Rudečbradea kot Ledo ali kot boga labuda! Da je to labud, o tem ni niti govora. Toda on hoče

s tem nastopiti pred občinstvom, najpoprej v Anciju, potem pa v Rimu.«

»Že to je vzbudilo pohujšanje, da je javno prepeval; toda tega, da rimski cesar stopa pred občinstvo kakor mimik, pač ne prenese Rim.«

»Moj dragi, Rim prenese vse, in senat se celo še zahvali očetu domovine.«

Čez trenutek pa dodá:

»Poulična drhal je celo ponosna na to, da je cesar njen norec.«

»Reci mi sam, ali more biti kaj podlejšega?« Petronij skomigne z rameni.

»Ti živiš v svoji hiši ter misliš samo na Ligijo in na kristijane, torej nemara niti ne veš, kaj se je pripetilo pred nekoliko dnevi. Nero se je javno poročil s Pitagorom, in pri tem se je smatral on za zaročnico. Ali se ti ne zdi, da je mera njegove znorelosti že polna, kaj? Tudi jaz sem bil navzoč! Prenesem marsikaj, vendar priznavam ti, da sem si mislil: ako so kje kaki bogovi, pa morajo dati znamenje... Toda cesar ne veruje v bogove, in prav ima.«

»On je v jedni osebi najvišji duhoven, bog in ateist (bogotajec),« reče Vinicij.

Petronij se jame smejati.

»Resnica! Ni mi še to prišlo na misel, toda to je nekaj, česar še doslej svet ni videl.«

Na to umolkne ter reče:

»Kajti treba je še dodati, da ta najvišji duhoven, ki ne veruje v bogove, in ta bog, ki se bogovom smeje, se boji bogov, dasi je ateist.«

»Dokaz tega je to, kar se je pripetilo v templu Veste.«

»Kakšen je ta svet!«

»Svet je tak, kakoršen je cesar. Toda dolgo to ne bo trajalo.«

Tako se razgovarjaje vstopita v Vinicijev hišo. Vinicij veselo zapové, naj prinesejo večerjo, in obrnivši se k Petroniju reče:

»Ne, moj dragi, svet se mora preroditi.«

»Mi ga ne spremenimo,« odvrne Petronij, »že radi tega ne, ker je človek v časih Nerona kakor metulj: živí v solncu ljubezni, in pri prvem hladnem popihu gine, bodisi i nehoté. Pri Majinem sinu! Večkrat se vprašam: po kakem čudežu je mogel doživeti Lucij Saturn tri in devetdeset let, preživeti Tiberija, Kaligulo, Klaudija? Toda dovolj o tem. Ali dovoliš, da smem poslati tvoje nosilnice po Euniko? Zaspalost mi je prešla, in hotel bi se veseliti. Naroči, da pridejo k večerji cisteristi, in potem se pomeniva kaj o Anciju. Potrebno je, da misliva na to, zlasti ti.«

Vinicij naroči, da se pošljejo nosilnice po Euniko. Rekel je, da na bivanje v Anciju niti ne misli in da si radi tega ne bo belil glave. Naj si s tem belijo glavo oni, kateri ne znajo živeti drugače, nego v žarkih cesarjeve milosti. Sveta še ni konec na Palatinu, zlasti ne za one, ki imajo kaj drugega v sreči in v duši.

Govoril je to tako brezskrbno, tako živo in veselo, da je to Petronija kar osupnilo. Še le čez nekoliko časa mu reče:

»Kaj se godi s teboj? Tak si danes, kakoršen si bil takrat, ko si nosil cesarjevo zlato bulo okrog vratu.«

»Srečen sem,« odgovorí Vinicij. »Poklical sem te nalašč, da bi ti to povedal.«

(Dalje pride.)

Naša sodni izrek prvega sodnika, tako, vidi, da je Josipa Šiske očena.

Nikakor torej ni moči tajiti zveze časni-
karske polemike, katera se je na jedni strani
med „Slovenec“ in „Domoljubom“ in na
drugi strani med „Slovenskim Narodom“
radi Tomaževe žlindre pričela — z „gosp.
zvezo“ oziroma njenim načelnikom dr. Su-
stersičem in že tudi površen pregled do-
tističnih mnogobrojnih polemičnih člankov in
poslanih „(priloge K U 8/14)“ kaže, da se
je po „gosp. zvezi“ izvedlo nezdravo kon-
kurenčno podjetje na to mereče, da se da
sedaj v deželi Kranjski kot dobrodela po-
znata „c. kr. kmetijska družba“ ob veljavo
in kredit spravi; — vsi polemični spisi, ki
so se prečitali, razjasnijo pravi položaj o
žlindri in se postopanje „gosp. zveze“ ni-
kakor ne more označiti kot reelno, nese-
bično in korektno, kar že kaže od zas. ob-
tožitelja dr. Sustersiča samega priznано dej-
stvo, da je on iz lastnega žepa vsled te
konkurence nastalo škodo 2000 kron pokrili;
— dokazano je torej, da „gosp. zveza“ ni
iz svojega škode trpela in vendar je stopila
glede žlindre v konkurenco s kmetijsko družbo,
da bi njen upliv uničila in javno mnenje o
njenem delovanju patila; — nasledki celega
tega postopanja so se takoj pokazali s tem,
da je zopet „Slovenec“ v št. 30. ex 1900.
pisal, da „kmetijska družba“ z žlindro ne
zna gospodariti, da je ta družba vsled nje-
nega načina nakupa žlindre oškodovana za
3600 gl., akoravno dobiva subvencije javnih
denarjev.*

pod obtožbo postavljenimi besedami ni, nič izmišljenega ali neresničnega spregovoril; gotovo pa ni žalil sicer tudi od njega čislane privatne osebe dr. Šustersiča, kateremu je le kot političen nasprotnik predbacival dejstva sama pri manipulaciji z zlindro, glede katerih pa je dokaz resnice dognan in sicer v prvi vrsti na podlagi v Šustersičevem pismu z dne 16. julija 1899. naglašene ga principa, da ostane stroga tajnost, na kakšen način se je za letos taka ugodna cena napravila, iz česar očitno sledi, da si je bil dr. Šustersič sam svest, da njegova manipulacija pri zlindri ni realna!

Bilo je torej tudi v tem delu prvotno
razsodbo potrditi in vzklic zavrniti.

Predsednik :

Schneditz, m. p.

D O P I S I.

Cestni odbor za naš sodni okraj je končno sestavljen. Naprednjaki sami so po svoji nerodnosti zakrivali, da je predsednik — čujte! — oni zloglasni „deževni poslanec“ Lapanja, tisti mož, ki je v svojem poklicu, kateri ga dobro redi, tako nemaren in len, da mu ga v tem oziru ni para. Sprejema dela, katerih ne more izgotoviti. Ljudje imajo sitnosti, stroške, nimajo važnih rečij v potrebnem redu itd. (Več o priliki! Bo prav zanimivo!) In ta mož naj bo delaven predsednik cestnega odbora!? — Že ob volitvi cestnega odbora so bili nekateri naprednjaki premalo previdni. Voliti bi bili morali v odbor tudi župana velike županije Ljubušnje, g. Sovdata, pa se to ni zgodilo! To je bil velik pogrešek! Zato se je želelo, naj bi ga imenoval pa deželni odbor. Pa tudi to se ni zgodilo, marveč

okraja, ki plačuje dovolj davkov, nima nobenih pravih potreb glede okrajnih cest; naš trg le plačuje in nič ne dobiva. Kdor pa se drzne še proti nam Kobaridcem hujskati, je naravnost zloben človek, ki hoče imeti le razpor, le prepir, le sovraštvo v okraju. — Pričakujemo torej, da se z naprej tesno združijo vsi naprednjaki v čestnem odboru, da bodo oni odločevali in ne — „deževni“ poslanec, ki naj raje svoja dela pridneje opravlja.

Vidite, na take načine se po naših cerkvah seje sovraštvo, nemir, razpor, jeza! Moj Bog, ali si res zapustil svoje cerkev, da dopuščaš tako zlorabo posvečenih krajev?!

Pri tej priliki se je zopet pokazalo „de-lovanje“ tiste „more“, ki je že mnogo škode naredila v naši deželi. — Ko je bila ta sporna stvar na deželnem odboru, je zastopal občin-arje **proti** občini znani mali dohtarček, ka-tere-ga redi naša dežela. Ko je pa bilo treba iti celó na upravno sodišče, so ti občinarji opustili svojega „dohtarčka“ in so se obrnili za pomoč do pravega odvetnika. — Toda dohtarček mora služiti denarce ob vsaki taki pravdi. Ker so ga zapustili oskudovani občin-arji -- je prevzel obrambo ravno nasprotné stranke. — Znano nam je, da je že večkrat prodajal svoje „kunsti“ na podobne načine ali še na hujše, t. j. da je delal tožbe in pritožbe o b e m a prepirajočin-a-se strankama! Lepe reči smo trpeli v naši deželi!

Iz Vrtojbe. — No, čas je, da se oglašimo kaj tudi mi Vrtojbenci. Pa nič o politiki, le nekoliko o domačih razmerah. Gradiva je dovolj. —

Ko se pride v kako vas, se vidi navadno na zidu prve hiše tablo z imenom dotične vasi. To je zelo koristno za orijentacijo popotnika. Povsod je to, le pri nas ni nič, le pri nas menda tega ni treba. — In ako pride v vas kak tujec, mora poprasati domačina, kako se vas imenuje. Zadnji čas je, da se popravi ta napaka! Napis v Št. Petru ne zadostuje. —

Večina delavcev se ravna po cerkveni uri; potrebno je torej, da gre ista prav, da ne spravlja delavcev in drugih v neprilike. Ali pri Sv. Jožefu gre ura že preklicano dolgo časa kakor sama hoče. To je že škandal! Kak dan prehiteva $\frac{1}{2}$ ure ali več a kmalu zopet prikasnjeva, ali kadar bi je, jih je vedno kakih 20, ako ne več! Za Boga, naj se jo da popraviti. — Pri Sv. Jožefu ste tudi novi spovednici. Te so pa v taki cerkvi kakor elegantna omara v hlevu! Naj bi se popravila prej cerkev, a potem napravilo take spovednice. A do kdaj bomo čakali se popravljanja? Čas je! —

naprežejo konja in oba, župan in tajnik, se peljeta v mesto kupit. Tako veljajo mnogo-krat peresa in črnilo preveč. Pa še o drugem gospodarstvu bi vedel kaj povedati. — —

Slednjic se vprašamo, kdo je postavil našega župana za ključarja? To zahtevamo, da nam poveste, ker to nas je presenetilo, ko smo izvedli. Njegovi izvolitvi protestuje večina prebivalcev v Gor. Vrtojbi.

Domače in razne novice.

Javen shod pri Rebku na Gorici
sklicuje izvrševalni odbor narodno-napredne
stranke v nedeljo dne 5. maja ob 3. uri
popoldne. Program obsega razgovor o go-
spodarskem in političnem položaju na Go-
riskem.

„Narodni dom“ v Trstu in potreba „Narodnega doma“ v Gorici. — V večernem izdanju zadnje številke smo že omenili, da je kupila „Tržaska posojilnica in hranilnica“ hišo št. 2 na trgu Caserma, v kateri se nahaja Dolenceva tiskarna. Hiša stane 320.000 K. Hišo podro v najkrajše mogočem času ter postavijo na istem mestu novo poslopje v štiri nadstropja, v katerem bo prostora za urade posojilnice, veliko dvorano, telovadnico ter sploh slovenska društva, za tiskarno, kavarno in restavracijo. Prostor meri 412 □ sežnjav ter se nahaja v centru mesta, z glavnim pročeljem na trgu Caserma.

Nakup te hiše, na katere razvalinah vscevete tržaskim Slovincem trajno zavetisce, kjer se bodo shajali in bodrili pod svojo streho v nadaljnem boju proti sovragu, pa tudi veselili o prilikah pod svojo streho, je velikanskega pomena za bodočnost tržaskih Slovencev. Korak za korakom jih preganjajo Lahi, ali čim večja je gonja proti njim, tim večje navdušenje za sveto slovensko stvar na tržaskih tleh. Živo so občutili potrebo, bivati pod svojo streho ob raznih prilikah, posebno še, odkar so jim Lahi zaprli svoje dvorane celo za ure, določene za razveseljevanje. Tej živi potrebi je odpomogla sedaj „Tržaska posojilnica in hranilnica“, ki je nakupila prostor, na katerem se ponosno dvigne „Narodni dom“ tržaskih Slovencev v dokaz, da tu živi še čil in čvrst slovenski živelj, ki se zna braniti celo trdemu pritisku Lahov, ki podprti od zgorej korak za korakom sistematično in dosledno preganjajo Slovence, hoteč ga ugonobiti.

Čestitamo iz srca tržaškim Slovincem na tej pridobitvi, katera je velikanskega pomena za nje in tudi za ostale Slovane v Trstu, ki gotovo radi pohite pod streho bratov Slovincem, čestitamo jim in z največjim veseljem pozdravljamo korak „Tržaške posojilnice in hranilnice“, katera je tako živo posegla v slovensko življenje v Trstu ter mu dala v gotovih pogledih novo smer.

Veselite nas obdaja pri tem, ali tû se spominimo Gorice. Gorica, naše glavno mesto, ki je po svojem prebivalstvu več nego za polovico slovenska, nima pravega zavetišča ne za svojega slovenskega inteligenta ne za delavca — manjka nam „Narodnega Doma“! Nimamo zavetišča, kamor bi se zatekal slovenski živel ob raznih prilikah, da bi se sploh več ne izgubljal med Lahi, pod tujo streho po večini prirejamo svoje veselice, pod tujo streho je več naših društev, in to čutimo pogostoma, da marsikdo vsklikne: Ko bi imeli „Narodni dom“! — Res je, da prav naša stranka deluje za osvoboditev izpod tuje strehe na sploh ter je dosegla tudi že uspehov, ali „Narodnega doma“ še vedno nimamo. Akcija, ki je bila pričela svoj čas v tem pogledu, je zastala iz raznoterih svojetasnih razlogov, ali na vsak način jo bo treba vzbuditi.

V Trstlu se dvigne „Narodni dom“, dvigniti se mora tudi v Gorici kot zavetišče Slovcem v mestu in zunanjim rodoljubom kot sestajanje z nami, ob enem pa kot glavna trdnjava proti vsakemu neprijaznemu pojavu od strani laških sodeželanov! Trst nas spodbuja na delo v tem cziru.

Koga je „fratalo“? — „Gorica“ se je spravila zopet na g. dr. Tumo, in sicer v taki reči, o kateri ve, da jih dobi tako po zobeh, da jo bodo boleli lep čas. Pravi, da dr. Tuma bi se ne bil branil postati ni „deputato friulano“, ni „deputato ungherese“, „deputato francese“ in makar „deputato cinese“, samo da bi bil postal „deputato“. Vse to čveka gledé na dejstvo, da dr. Gregorčič ni bil izvoljen v državni zbor kot slovenski poslanec, marveč kot „deputato friulano“.

Kar se tiče g. dr. Tuma, treba pred vsem konstatovati že znano dejstvo, da dr. Tuma je bil izvoljen na slovenski strani poslancem, saj je imel 17 glasov več od dr. Gregorčiča. Dr. Gregorčič je propadel na slovenski strani, in ker je vedel, da propade, si je zagotovil s pomočjo iz nadškofije toliko furlanskih glasov, da je preglasil dr. Tuma. Da se je to zgodilo, pa je bilo potreba obilo napora. Don Zanetti je delal in vplival, Krmince so pridobili (kako, se da sklepati iz tega, da so bili nekateri pri volji glasovati pri ozi volitvi nasprotno pod „gotovimi“ pogoji!), vrhu vsega tega pa je priložnostil v zadnjem trenutku na dan stari lisjak dr. Pajer, s čitit svojega vernega zaveznika, jedno glavnih opor svoje splošne politiske pozicije v deželi. Dr. Pajer je držal v šahu liberalne Lahe, kateri so opravičeno smatrali za izdajstvo okolnost, da se utikajo Lahi iz Furlanije.

lanje v volilno borbo med Slovence pri ozi-
volitvi. Hoteli so paralizirati glasove, ali an-
gelj varuh dr. Gregorčič, deželni glavar dr.
Pajer, je stal tu med njimi kakor diktator s
svojim: „Jaz se odpovem, ako glasujete“, in
zmagal je, kakor vedno zmaguje s svojim
izvanrednim terorizmom nad svojo okolico.

Tako torej se je vsilil dr. Gregorčič
za poslanca v državni zbor, podprt na laskih
stranéh. Tu se pač vidi, kako zelo je temu
človeku do „deputatstva“. Na dan volitve v
peti kuriji je to dokazal tako slajšno, da si-
jajniše ni mogoče. Ker ga je bilo „fratelo“
na slovenski strani, se je zatekel v Lahe v
svojem hrepenenju po „deputatstvu“, in tako
je res postal „deputato friulano“. Sode pro-
tem se, dragi čitatelj, nikar ne čudi, ako po-
stane ta človek po raznih prestanih in bo-
dočih krizah ter metamorfozah se „deputato
cinese“!

Dr. Tuma se ni prav nič silil, in ker
je opeharil dr. Gregorčiča Slovence v peti ku-
riji, bi bil lahko kandidoval po takrat nastali
dispoziciji tudi v četrti kuriji, ako bi bil hotel,
ako bi mu bilo res tako zelo do „deputat-
stva“. Toda ker tega ni bilo, je ostala
stranka pri prvotni določitvi gledé kandidatur
v obeh kurijah, česar pa bi klerikalna stranka
v sličnem slučaju ne bila storila. Ako bi dr.
Gregorčič ne bil prodiral v peti kuriji, čeprav
le kot „deputato friulano“, bi bil pahnil v
svoji znani pohlepnosti po mandatih g. sodn.
svetnika Rutarja v stran in bi bil kandidoval
o n tudi v kmečkih občinah.

Dr. Gregorčiča je „fratelo“ že marsikaj,
tako tudi na dan volitve v peti kuriji. Potem
je sledilo že več „fratanj“ — nekaj njih
ga pa še čakal!

„Soča“ nekdanj in sedaj. — Hudo se
je vrezala „Gorica“ z očitanjem, da „Soča“
se je spremenila nasproti Italijanom v slučajih,
ako ti krivično nastopajo proti Slovincem.
Za vzgled navaja napad v Furlaniji, o katerem
smo mi pisali pogojno, ker iz doslejšega nam
poročila ni bilo mogoče razvideti točne re-
snice. Došlo nam poročilo ni povedalo jasno,
zakaj je prišlo do napada, in prosimo, napad
mora imeti vendar svoj povod. Radi tega
smo le omenili oni napad v Furlaniji, trdè,
da resnica pride svoj čas na dan. To pa že
zadostuje „Gorici“, da nam očitla, da „Soča“
ni več tista, kakor nekdanj, da smo se spre-
menili nasproti Italijanom. „Gorica“ je bila
priobčila poročilo o napadu v Furlaniji ter
vpletla vanj tudi g. Urija tako, da je le ta
moral popravičiti poročilo, in sicer popraviči
prav v listi številk, v kateri nam „Gorica“
predbaciva popustljivost. Mi smo v
takih in sličnih rečeh prav pazljivi, da pišemo
čisto resnico. „Gorica“ pa je kar bleknila v
svet o onem napadu, kar je čula, in radi
tega je morala popravičiti svojo neresnico.
Vidite, v tem se razlikujemo od „Gorice“,
da mi gledamo vedno in povsod pisati in
govoriti resnico. „Gorica“ pa dela v tem
pogledu kar tje v en dan, saj tako postop-
panje se prav sklada v gotovih obzirih s
programom klerikalcev.

Pa še nekaj moramo omeniti ob tej
priliki. Da je treba previdnosti nasproti
takim poročilom, kakor ono o napadu v Fur-
laniji, potrjuje najbolje okolnost, da se vsaka
taka neresnica, zapisana o Italijanih med
nami, obesi na veliki zvon pri politično me-
rodajnih činiteljih nad našimi deželami. Na-
pravijo vlogo, priložijo tisto število lista, v
katerem stoji količikaj takega neresničnega
poročila, pa ga odposljejo na najvišje mesto
v naših pokrajinah, in tam izkoristijo to do
skrajnosti. To vemo mi dobro, zato smo
pozorni na to stran, in se držimo tega: Po-
izvedeti točno resnico, potem pa pristaviti,
kar pritiče. Včasih je primerna lepša, včasih
trša beseda. Tako je naše stališče, in sma-
tramo ga za edino pravo.

V deželi imamo pa še drugega nepri-
jatelja, to je tisti podivjani klerikalizem, ki
demoralizuje naše ljudstvo na različne načine.
Tudi tu se držimo resnice, in klerikalci nam
ne morejo nič, marveč le našo resnico
proglasajo za laž, kakor delajo klerikalci pov-
sodi. — Torej resnice se držimo v enem
kakor drugem slučaju, in v resnici tudi
zmagamo!

Iz Idrskega pri Kobarižu nam je
poslal prijatelj te-le vrstice: „Pri podjetništvu
vipavske železnice se je oglašil neki naš
vaščan, ki je dokazoval z nekim spricalom,
da je delal s 17 pari konj pri zgradbi že-
leznice nekje na Gorenjem Avstrijskem. —
Da ne bo kake pomote, treba je to umeti
tako, da on sam ima le en par konj, drugim
pa so gospodarji drugi.“

„Delavskega podpornega društva“
kar ne more pustiti „Gorica“ pri miru. Vedno
ga omenja, da le pri tem udari po dr. Tumi,
ker je bil izvoljen predsednikom. Kako se je
vršila volitev v to društvo, smo že povedali
jasno in odkrito, ker je „Gorica“ v svoji
zlobi govorila o zavratnem naskoku. Dr. Tuma
se sploh ni nič mešal v to reč, in se le
dobro uro pred občinim zborom se mu je
povedalo, da ga mislijo voliti predsednikom.
Oni člani, ki so ga volili, so storili to po
svojem prepričanju, in kako so storili prav,
sledi iz tega, da se društvo od zadnjega
občnega zbora dalje vidno oživlja. Poskrbimo
pa, da se oživi tako, da bo res živo, ker da-
lovanje se postavi vsestransko na tako stališče,
da bodo člani zadovoljni ter bodo imeli od
društva vse tisto, kar sploh morejo prič-
kovati od takega društva.

Prememba v vodstvu je bila potrebna.
To so čutili vsi člani. Zato pa so jo izvršili

in sicer ne na kvar društvu. — Pustimo
„Gorico“, naj le bevska, mi drugi pa se za-
vemimo za to, da dvignemo društvo do tiste
višine, katera mu pritiče v našem socialnem
življenju v blagor delavca in v zadovoljstvo
njegovih pravih prijateljev. Tako dokažemo,
kako je bilo potreba premembe v vodstvu
društva!

1. dan maja je prešel letos, kakor po-
ročajo z Dunaja in iz drugih krajev mo-
narhije, iz Italije in Francije brez posebnih
dogodkov. V 1. letu so imeli soc. demokratje
shod, na katerem so govorili Učekar, Fabro
in Kopač, zvečer so priredili veselico. V Gorici
je bilo vse navadno. Lasko del. dr. je imelo
zvečer skupno veselico.

Razglas. — Dne 1. maja t. l. ob 10.
uri predpoldne je bilo v deželni hiši štiri-
najsto srekanje deželnih obligacij, izdanih
leta 1888. Izrečale so se naslednje: Vrsta A
št. 68 za 1000 gld.; vrsta A št. 35 za 500
gld.; vrsta A št. 44 za 500 gld.; vrsta A
št. 85 za 100 gld.; vrsta A št. 40 za 100 gld.;
Vrsta B št. 3 za 500 gld.; vrsta B št. 11
za 500 gld.; vrsta B št. 58 za 100 gld.;
vrsta B št. 92 za 100 gld. in vrsta B št. 4
za 100 gld. — Deželna denarnica izplača
te obligacije dne 1. avgusta t. l. v nominalnih
znoskih proti povrnitvi dotičnih obligacij in
tistih odrezkov, kateri se ne izteko 1. av-
gusta t. l. — Deželni glavar Pajer.

Obrtna šola v Renčah. — Sklep šol-
skega leta na obrtni nadaljevalni šoli za zi-
darje v Renčah bo dne 5. maja t. l. ob
3. uri popoldne s razstavo učenskih iz-
delkov iz predpisanih predmetov. Ljubitelji
napredka se uljudno vabijo na obisk raz-
stave. — Vodstvo obrtne šole v Renčah, dne
28. aprila 1901.

Počasi pa dosledno. — Tudi v naši
deželi se razširjajo mnogi. Na Sv. Gori imamo
zopet franciskane. Ali jih je bilo baš treba
ali ne, ne bomo tu razpravljali, konstatujemo
le dejstvo, da so na Sv. Gori. Sedaj pa
čujemo iz Gradišča ob Soči, da se nastanijo
te dni kapucini v svetišču v Barbani, kjer
jih ni bilo že lep čas. Redovi torej „napre-
dujejo“, brez dvoma vsled odredb iz kardi-
nalove palače. — Morda je še kje kaj pro-
stora? — O gonji franciskancev na Sv. Gori
proti „Soči“ prihodnje nekaj.

Jetika ali tuberkuloza. — Znanostna
raziskovanja čudovito lepo napredujejo. Upanje
je, da nismo več daleč, ko se najde tudi
vspešno zdravilo tej strašni bolezni. —
„Deutsche Medic. Wochenschrift“ ima v le-
tošnji 9. številki zopet obsežnejšo razpravo, ki
je vspeh mnogoletnih studij in poskusov o
tem, kako se tuberkuloza prenaša od očeta
na otroke.

Mesti Fürth na Bavarskem in Lipsko
dobita posebne velike zavode za jetične ljudi.
Taki zavodi so zidani in prirejani drugače
nego druga zdravilišča. — V Hessnu pa
so tak zavod že otvorili in se imenuje: Ernst
Ludwig-Siftung.

Iz Pariza pa je došla vesela vest, da
dva učena zdravnika, prof. Robin in dr.
Vinets, sta dognala tekom let na 392 osebah,
kako je mogoče dognati in konstatovati jetiko
že v najprvih početkih, ko sicer živ krst na
njo ne misli. Boj proti tej strašni bolezni ob
takem času bo pač mnogo lažji.

Velikost človeškega telesa. — Antro-
pologično angleško društvo „British Asso-
ciation“ je razvrstilo narode glede velikosti
ljudij tako le: Največji so baje Angleži, Švedi
in Danci, katerih povprečna mera dolgoti je
174 cm. Rusi in Belgijci so nekoliko manjši,
a Japonci in Španci pa najmanjši, le do 165
cm višine. Če le pa niso Angleži za se ne-
koliko previsoko merili, na škodo drugim?

Droblj. — 72-letni Jos. Bornancini je
padel v mestnem vrtu tako nesrečno, da si
je zlomil desno nogo. Prenesli so ga v bližnjo
bolnišnico.

Na Ravni sta se pretepeala Franc Bi-
težnik in Franc Pisk, kateri je udaril B. s
kamenjem po glavi tako hudo, da je moral
v Gorico v bolnišnico.

Te dni so imeli izpustiti iz Gradišča
ter odvzeti domov na Dolenjsko nekega Fr.
Penca. Ali zadnji hip ga je zatačil neki
kaznjeneč, češ da je rekel, predno je imel
oditi, da ko se vrne domov, zadaj svojemu
rojstvenemu kraju usodo Sodome in Gomore.

Proti znanemu sklepu občinskega sveta
v Gorici glede plinarne in bodoče elektrarne
je vložilo protest na namestništvo 133 po-
sestnikov in obrtnikov v Gorici.

Listneca. — G. Š. v L. Vaša dogodba
o sedmih zelnih dekletih na V. v B. je res
zanimiva, ali da bi jo v javnosti obširneje
obdelovali, za to pa ni prikladna. Grdo je
gotovo za dekleta, da so počele z Vami, ko
ste počivali, take reči, katerih tu ne moremo
imenovati, posebno ni lepo od tiste „velike
dekline“, da je Vas zasula v listje, toda pre-
malo moštva vidimo na Vaši strani. Da ste
jim pokazal, kakor pritiče, koj s početka, go-
tovo bi se ne bile upale, pasti nad Vas. Prav
imate, ko pravite, da „taka zanemarjena
dekleta naj bi si drugod potrebno iskala“, ali
prav bi imeli tudi Vi, ako se v prihodnje
ne daste ujeti na sladke besede v zanjke!
Da jih morete se bolj prav presoditi, pa upo-
števajte to, da po tamkajšnjih krajih imajo
ljudstvo na vrvi — nunci-politikoni! Da
ste nam zdravi!

Razgled po svetu.

Šustersi obsojeni.

Dunaj 1. maja: Debata Šustersi
5 ur. Odsek predlagal ukor edino radi izraza
„dr. Zlindra“, ne pa zastran umazane kup-
čije Gosp. zveze in očitanja umazanih rok.
Govorili Schalk, Tavčar, Plantan in dosegli
moralno uničenje klerikalne stranke. Velikostni
prizori zaničevanja klerikalnemu združbarstvu.
Zbornica gosto-zasedena. Šustersi obsojeni
z velikansko večino. Poslanec Stein prost.
Klerikalizem doživel svoj Sedan.

Dunaj 1. maja. — Prvi predlog, da se
Steinu ne izreče graja radi besed „Z Vami
ne govorim, ker se Vam je trikrat reklo šuft
itd.“, je bil skoro soglasno sprejet. Proti
predlogu so glasovali samo klerikalni Slovenci.
Drugi predlog, da naj se Steinu ne izreče
graja radi besed „vi imate od Zlindre uma-
zane roke“, je bil sprejet s 182 proti 33
glasom. Tretji predlog, da naj se izreče graja
poslancu Steinu zaradi besede „Zlindra“, ker
je to psovka, pa je bil s 118 proti 103
glasom odklonjen. (Viharno ponavljajoče se
ploskanje v zbornici in na galeriji.) Šustersi
je torej popolnoma obsojen. Čuje se, da je
Šustersi že naznanil prezidentu, da je od-
ložil mandat.

V grajski odsek, kateri se je imel
baviti z afero dr. Šustersi, so bili izvoljeni
poslanci: dr. Ploj, dr. Kramář, dr. Zollinger,
dr. Dyk, Axman, vit. Gnievossz, grof Barbo,
dr. Kopp in Dobroszyński. Načelnik dr.
Kramář.

Državni zbor. — V seji 80. pr. m.
zbornice poslancev je bila pristojbina no-
vela konečno vsprejeta tudi v tretjem čitanju.
Na interpelacijo opata Treuinfelsa radi uvr-
ščenja interpelacij zaležih katoliško cerkev, v
stenografski zapisnik, je odgovoril predsednik
grof Vetter, da kakor prepričan katolik ob-
žaluje to, ali, kakor predsednik zbornice se
zaveda v polni meri odgovornosti, ki bremeni
na njem in ki mu naloga dolžnost, da vrši
svojo službo s polno nepristranostjo; po-
slovnik da nima nobene določbe, s katero bi
mogel predsednik preprečiti tako zlorabo,
prosi torej poslanca Treuinfelsa čim naj-
možneje tolerance.

Predlogo o kanalih so izročili odseku
brez prvega čitanja.

Katoliški „Amico“ in „razkol“ v
Bojanu. — Ta katoliški hinavec piše:

„Narod je sveta stvar; vsakdo ima
pravico ljubiti ga in braniti, in iste pravice,
ki jo imamo mi Italijani za negovanje svoje
narodnosti, gotovo ne odrekamo tudi drugim:
da jim je draga njihova narodnost. Ali nad
narodom je vera; in nicesar, in tudi najin-
tenzivnejša ljubezen ne more opravičiti iz-
dajstva na veri. Italijani, Slovani in sploh
vsi, vsi, in naj bodo še tako razdeljeni na
narodnem polju in naj so jim ideje dija-
metralno nasprotné v tem pogledu, bodimo
vsikdar združeni, kajti resnica je le ena, in
to resnico je najti le v katoliški cerkvi. Kar
je zunaj nje, je krivo, je strast, je zmota in
prehod iz vere v razkol je krivičen, od
Boga k hudiču, od čednosti do strasti, od
prosvete v teme trme, zmote, ki je v pogubo
narodom, ljudstvom.“

„Edinost“ mu odgovarja med drugim:
Ali da bodo čitatelji imeli pred očmi vso go-
rostanost hinavstva, ki je razloženo v ljubem
„Amico“, jim kličemo v spomin, da ti isti
ljudje, ki govoré sedaj, da je narod sveta
stvar in da ima vsakdo pravico do ljubezni
do svojega naroda — a ta pravica, bi rekli
mi, involvira še drugo nadaljno pravico: pra-
vico do boja za „drago“ narodnost, ako jej
preti nevarnost. — Kličemo torej v spomin,
da so isti ljudje najintenzivneje delovali na
izrinjenju našega jezika iz katedralne tržske;
da so isti ljudje uprizorili sistematično akcijo,
poslužujoč se o tem pomoči tržaskih Čifutov
in brezvercev, za izrinjenje našega jezika iz
cerkev pri sv. Jakobu in pri sv. Antonu
starem in novem; da je jeden teh fanatikov
storil izrek, ki je naravnost gorostasen, ako
je prišel iz ust duhovnika, izrek namreč: da
je cerkev sv. Antona starega preveč — aris-
tokratična za slovenski jezik; da so ti mladi
reformatorji, zlasti o homatijah pri sv. Ja-
kobu, kričali po svojih glasilih, da značaj
dežele je izključno italijanski, da Slovenci so
tu le gostje in da morajo biti hvaležni na
gostoljubnosti, ki jo uživajo; da so nekateri
teh gospodov naše ljudi gonili od spovednice
z besedami: non confesso per schavo; da so
oni, kakor voditelji krščanske-socialne stranke
izjavili slovensko, da v spodnji okolici ni
smeli govoriti slovenski; da so iz bratovščin,
sestavljenih skoro izključno iz Slovencev in
Slovenk, prognali naš jezik; in slednjič kon-
statiramo dejstvo: da ima vladika tržski v
svojih rokah protest in tožbo, podpisano od
vseh duhovnikov, ki se zbirajo
okolo „Amica“, v kateri zahtevajo,
da naj se slovenski jezik popol-
noma izključi iz tržaskih cerkev!!!

Kdor ima le količikaj razsodnosti, naj
primerja sedaj ta ravnokar navedena dejstva
z onimi gornjimi sladkozavirnimi besedami, pa
gotovo vsklikne z nami vred:
Aha, aha, postaja jim vroče pod no-
gami in posledice njihovega, s stališča ver-
skega interesa naravnost herostratičnega po-
stopanja, jih žgejo okoli hinavskega lica.

Istrski deželni zbor. — Kakor poro-
čajo iz Poreča, bo sklican istrski deželni zbor
k rednemu zasedanju letos v Poreču in ne več
v Koper, kakor zadnji dve leti. Želja Lahov je

seveda ta, da bi zboroval deželni zbor v Po-
reču, kamor sploh ne morejo slovenski po-
slanci, ker tam niso varni življenja, ali vpra-
sanje le se ostane, ali pa pojde res vlada
tako daleč, da skliče deželni zbor v Poreč
ter s tem takorekoč pove slovenskim poslan-
cem jasno, da ne računa več na nje?! Ali
se res bližamo izpolnjenju te pobožne želje
istrskih Lahov ali pride kako drugače? Ali
res ni mogoče vladi, omogočiti vstop v de-
želni zbor slovenskim poslancom, zastopnikom
večine istrskega prebivalstva? O da, ali ni
volje, in to se tudi ne sklada s sistemom!

Proti „Unio catholica“ se je oglašil
sedaj poleg drugih velmož tudi lvovski katoliški
nadškof s posebno okrožnico, s katero svari
duhovništvo pred zavarovanjem cerkev in
cerkvenih poslopij pri požarni zavarovalnici
„Unio catholica“. V okrožnici se čita med
drugim: „Za z ozirom na to, da imamo v
deželi domače, zaupanja vredne zavarovalne
družbe, ni nadškofijski konzistorij nikoli pri-
poročal „Unio catholica“ vkljub vsem pri-
zadevanjem tega zavoda. Pa še drugi vzroki so
držali nadškof. konzistorij v rezervi. Pred
vsem se nismo mogli prepričati, da bi bila
ta družba denarno dovolj krepka. Končno so
nam je pristudila brezaktiva zloraba kati-
liškega imena v reklamne namene.“ Nadalje
graja okrožnica tudi zlorabo papeževnega bla-
goslova, katerega sv. oče nikdar ne da no-
benemu denarnemu podjetju. Mi se strinjamo
posebno gledé obsojene zlorabe katoliškega
imena, saj tudi pri nas se že uganja s ka-
toliškim pridevkom dostikrat pravo bogo-
skrunstvo.

Shod čeških zdravnikov in priro-
doslovcev. — Češki zdravniki in prirodos-
lovci pridejo da binkošne praznike t. l. v
Pragi svoj III. shod, h kateremu „pozivljajo
vse ostale svoje slovanske tovariše, da se
vzajemno z njimi posvetojujejo v prvi vrsti na
znanstvenem polju in da pomorejo tudi v
slovenskih zemljah znanosti k večjemu pro-
cvitu in razvoju. Povabili so i svoje tovariše
iz slovenskih dežel (obrnili so se na zdrav-
niško zbornico kranjsko in na muzejako
društvo kranjsko) in upajo, da se i slovenski
zdravniki in prirodoslovci udeležijo v dostojnem
številu. — Drugi shod čeških zdravnikov in
prirodoslovcev je bil leta 1882, ter trajal od
27.—30. maja. Od Jugoslovancev je prišel kot
član edino prof. Janeček kot zastopnik hr-
vaške univerze. Nadejati pa se je, da bo pri
letošnjem shodu več naših zdravniških in
prirodoslovnih znanstvenikov sodelovalo. Zato
sporočimo v kratkem še potrebno o programu
in pripravah za ta III. shod, kateri v vsakem
oziru nadkrili oba prejšnja. Kdor želi kake
informacije, naj se obrne na naslov: Doc.
Dr. Antonín Veselý, Praga I. Nábřeží 14.

Narodno gospodarstvo.

„Goriška ljudska posejilnica“ je imela
meseca aprila t. l. prometa K 153.312.86.
Kakor že zadnjič omenjeno, spadajo sedanji
meseci med one, v katerih ni zaznamovali
velikega prometa po denarnih zavodih. Go-
renja številka pa kaže, da „Gor. ljud. pos.“
stoji trdno na svojem neomajanem stališču
ter koraka krepko naprej kljub vsem kle-
rikalnim intrigam.

Trgovina italijansko-nemška. — V
petletju 1895—99. je izvozila Italija v Nemčijo
vina za 5.000.000 lir, uvozilo pa se je iz
Nemčije železa, jekla in strojev za nad
54.000.000 lir. Največ izvažala Italija žide, ki
je poskočila od 68.000.000 lir v l. 1894. na
114.000.000 lir. Veča se izvoz kmetijskih pri-
delkov, ki je poskočil v omenjenem petletju
od 15.000.000 na 21.000.000. Ni čuda torej
po teh številkah, ako se nemški kmetovalci
branjajo obnovitve tozadevnih trgovskih zvez,
in ni čuda, ako so jej naklonjeni trgovci in
obrniki.

Odpravljen praški semenj. — Tr-
žaski municipij je odpravil mesečni praški
semenj na Proseku ter opravičuje ta svoj
korak s tem, da so prostori, odmenjeni za
semenj, nedostopni in da je drugi mesečni
semenj v bližnji Sezani.

V tovarnah na Bavarskem so uvedli
med nadzorovalne uradnike ženske, ki so se
po oficijelnem poročilu o tovarniškem nad-
zorovanju izkazale jako spretno uradnice. Ker
se je provizorij dobro obnesel, so jih ime-
novali več za asistentinje. Tako je uvedeno
na Bavarskem za stalno tudi žensstvo v službo-
vanje pri tovarniškem nadzorovanju.

Žensko gibanje. — Ženska društva na
Danskem so imela v marcu kongres; skle-
nila se je tesna zveza in določila smer skup-
nemu delovanju.

Francoske socialistkinje so začele
izdajati od 1. marca naprej poseben me-
sečnik „La femme socialiste“; zagovarjal bo
edino le delavsko žensstvo, katero hoče
organizovati v podporo možkega proletarijata.

V Belgiji je po zadnjem številu 264.784
ženskih delavk v tovarnah in obrtnih po-
djetjih. Na podlagi teh števil zahtevajo so-
cialisti državni zakon, po katerem dolže
ženske aktivno in pasivno volilno pravico v
obratna razsodišča.

V Monakovu se je sestavil odbor
200 dam vseh stanov, ki je izdal oklic proti
nošnji vlečke (slepa) na cestah, ker je to
zdravju škodljivo. Vlečke vzdigajo velik prah.
Tudi princesa Ludovika je izrekla temu od-
boru svoje simpatije.

V Švici so predložile ženske z mnogo
tisoč podpisov zaveznemu svetu prošnjo, naj
se dovoli naslov „gospa“ (in ne več gospo-

dična) vseh nezakoniskim materam. "To je potrebno zaradi vzgoje in bodočnosti otroka. Na Japonskem dobe žensko vseučilišče, kakor smo že povedali. Tam pa je že več trgovskih sol za deklice. Zato so dekleta že po vseh možnih pisarnah. Neka večja železniška družba je razglasila, da hoče svoje pisarne napolniti le z uradnicami. Pri pošti, brzojavu in telefonu so že povsod nameščene ženske. Cesarica je jako vneta pokroviteljica ženskega gibanja. Nje se je tudi zahvaliti, da smejo na gledaliških odrih nastopati ženske; poprej so morali igrati moski tudi ženske vloge.

V slovo.

Odhajajočemu iz Gorice na kraska tla ni mi bila dana prilika, posloviti se osebno od vsakega dragih mi prijateljev in znancev. Zlasti se nisem mogel posloviti od vseh bratov Sokolov in gg. udov „glasb. in pevskega društva“.

Poslavljam se torej tem pótom, želeč, da me ohranite v dobrem spominu, zatrjuje, da i jaz Vas na kamenitem Krasu ne pozabim. Ostavljam je dčrni naši družbi „Gor. Sokol“ in „glasb. pevsko društvo“ ključem: vivant, crescant, floreat!

Dragotin Gilčvert,
bivši blagajnik „Gor. Sokola“ in odbornik „glasb. in pevskega društva“.

Gumijeva obvezila
najboljše vrste
za cepljenje trt na zeleno
so na prodaj
na debelo in na drobno pri
F. PAPIŠ-U
v Gorici, Raštelj št. 31.

Veliko zalogo
šivalnih strojev, dvokoles in slamoreznic
raznih sistemov prve angleške tovarne „Heliol“
ima

SAUNIG & DEKLEVA V GORICI
ulica Munclplo št. 1
mehanična delavnica v Nunki ulici št. 16
kjer je bila prej prodajalnica.

V zalogi imamo nad
100 šivalnih strojev vsake
vrste na razpolago,
kakor za šivilje, krojače,
čevljarje in sedlarje, tudi
za umetno vezenje (Stickerei).
Cene so v gotovini od 80 gld. naprej.
Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!
Se tople priporočamo z odličnim spoštovanjem udani
SAUNIG & DEKLEVA.

Jemljite sehoj na polovanja
A. Thierry-jev balzam,
da imate za vse slučaje navadno, toda jako zanesljivo sredstvo, katero lahko uporabite za nouranje kakor tudi za zunanje bolezni. — Pazite pred ponarejanji ter v vseh kulturnih državah registrirano zeleno varnostno znamko „nuna“ in na kovinski kapici vtisnjeno: Edino pristno.
Vdobjiva se v lekarnah.
Po pošti 12 malih ali 6 velikih steklenic 4 krone. Steklenico na poskušnjo z navodilom uporabe in izkazom zalog celega sveta pošilja A. Thierry-jeva tovarna v Pregradi pri Rogateu (Rohitsch-Sauerbrunn). — Na razpolago je mnogo s pričeval, katera dobajajo izdelovatelju vsak dan. 9

Vkupi se takoj navadna hiša

s potrebnimi prostori kakor hlevi itd. ter precejšnjim zemljiščem okoli hiše. Hiša mora biti v mestnem okrožju ali k večjemu četrt ure peš oddaljena od mesta. — Ponudbe z natančnim popisom ter ceno hiše naj se pošiljajo v zaprtem pismu na naslov: **L. H. 2** na upravnistvo „Soče“.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — **GORICA** — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vrpavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno
prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo mlo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je „Trgovska obrtna zadruga“

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštela 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venel. — Mašne knjžice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35—8

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisarnim jamstvom razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad,

tovarna ur ter izvoz zlatnine

Most (Česko).

Črna ura Rem. iz niklja fl. 3-75;

srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna

veržica fl. 1-20; budilnik iz niklja

fl. 1-95.

Tvrška je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetlinje iz razstav ter tisoče priznanih pism. — Ilustrovan cenik zastoj!

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici št. 4

v Gorici

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervozni, boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Vdobjiva se zastoj in franko v Schwannan-Apoteke, Frankfurt A. M.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar

v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Rihard Brass

Gorica

zaloga vin in špirita na debelo.

Ulica Vetturini št. 11.

Domača, istrska in dalmatinska vina ter žganja prve vrste po nizkih cenah.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštela št. 2.

Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posojilni hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohištvene, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico

izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Vsaka gospodinja in mati

se mora blagovati, katera rabi z'ozirno na zdravje, varčnost in dobri okus Kathreiner-Kneippovo sladno kavo (pristno samo v znanih izvornih zavitkih).

99%

VITRIJOL

pristni angleški se dobi v mirodilnici pri

A. JERETIČ-U

v Gorici — Tržna ulica (poslopje okr. sodišča.)